

Foto: IDAF
M/H1/M? : I x/

Innholdsfortegnelse	
Glemikke vfire medre	side 4
Apartheid i Ser-Afrika	side 5
Apartheid i Namibia	side 6
Serafina fra Namibia	side 8
Kvinner i et mannssamfunn	Side 9
Kvinner som alene forsergere	side 10-11
Kvinner som arbeidere	side 12-13
Kvinner i fagforeningene i Ser-Afrika	side 14-15
Kultursomvaper	side 16
Albertina Sisulu, ANC	side 17
Tonata Emvula, SWAPO	side 18
Vierkvalifiserte, Rachel Celile, ANC	side 19-20
Frihetsskjemper i eksil, Jumaimah Motaung, ANC	side 21
Norsk apartheidpolitikk	side 22
Praktisk solidaritetsarbeid	side 23
Fellesradet for det serlige Afrika	side 24
Namibia foreningen p51 Elverum	side 25
Forklaringer og forkortelser	side 26
Litteraturliste	side 27
Mayibuye	side 28
Kvinneheftet er utgitt av Fellesradet for det serlige Afrika som et spesialnummer av Afrika In-	
formasjon. Vi takker NORAD for akonomisk stratte.	
I redaksjonskomiteen: Heidi Miriam Hem og Monica Wikhaug Komane.	
Tilretteleggelse av studieveiledning: Helga Garlach Skiiden, side 29 - 30	
Layout: Bodil Torgrimsen, Kristin Folleras, Merete Groll Hitland og Thamsanqa S. Komane.	
En spesiell takk til frihetsskjemperne Jumaimah Motaung, Rachel Celile, Ilva Mackay og Tonata	
Emvula for deres bidrag til heftet.	

Fo ro rd
Kvinnr over hclc vcrdcn hur
kjcmpcl 0g kjcmpcr mot un-
dertrykkclsc 1 Namibia 0g
SUF-Ai'l'iku kjcmpcr kvinncnc
mot ruscskillcpolilikaIL Deb
Ic cr cn unik siluzisjon i viirl
vcrdcnssamfunn. Sm-Ai'riku
or (ch cnscslc lzmdcl 50m har
sail iuscskillcpolilikkn i sy-
stem.
Kvinncnc i Namibia 0g
SorvAt'rikzi cr Ircdohcll un-
dertrykl; mm nusjon, som
kvinnr 0g 50m arbcidcrc.
idcllc hcflct bclyscr vi noon
Glem ikke
vore madre
(11cm ikke vm'c modrc
dcr Iiilmodigc 0g Iillidsfuldc
vcncr pii 05
Glcni ikke vorc fmdrc
dcr vansnuugter i i'mngslcr
slider i miner
310m ikke vorc barn
dcr liggcr doendc
i gadcrn i
Left vrcdcns knylmcvcr
Sig til modrcnc i'zcdrcnc bor-
ncnc:
SC vi er her!
Sammcn bci'ricr vi Afrika!
I / va Alac'kqv
(Owrsu/l av Erik Srinux)
11v sidcnc vcd (ch ii vzerc kvin-
me under apartheid, 0g viktig-
hclcn 21v :1 sloltcdcl numibiskc
0g .soraiirikanskc folkcl i dcrs
kzlmf for lirihecl.
For :1 silerc kvinncnc i Sm-
Afriku:
MAHBONGWE: Hold kvim
ncncs navn i Lure! Syng om
dcrs licltmodigc gjcminger!
1,011dcrsbunnchrhwy! Over-
05 dcm mcd blomslcr!
Mulilongwc bciyr all dcttc 0g
cnda mcr.
Mzililongwc, var tirihctssang!
FUN): IDAIV
Kvinncutvalgct i Fcllesrfi-
dct for dc! serligc Afrika
hapcr 211 bade kvinnr 0g mcnn
vil ha nytte av 51 less heftet
V5111.
Hciitct kun fungerc som til-
lcggsinformasjon Iil dct du
allcrdc vet 0m Sm-Afrika 0g
Numibiu.Hcf101kan ogsii bru-
kcs som utgangspunkt for
diskusjoncr 0g studiesirkler.
Arlikicnc skullc ikke werc
vanskcligerc cnn at de kan be-
nytics iira 9. klassc 0g opp-
over.
liYKKE TIL!

Apartheid

i Sar-Afrika

I 1948 innfarte Nasjonalistpartiet apartheid i Staten i Sar-Afrika. Majoriteten av folket, 85 prosent, slfss for avskaffelsen av ((grand apartheid)) som hovedsaklig består av kampen mot bantustanpolitikken, migrantarbeidet, passboka og millett er ((en person - en stemme

I 1948 innfarte Nasjonalistpartiet, med Malan, Verwoerd og Vorster i spissen, apartheidssystemet i Sør-Afrika.

Apartheid betyr atskillelse av raser på bakgrunn av hudfarge.

Apartheid kan deles inn i ((grand apartheid)) og ((petty apartheid)). ((Petty apartheid)) er nå i ferd med å endres under de såkalte reformlovene til Botha-regimet. Ifølge reformlovene kan de ulike rasene på enkelte steder sitte på samme benker, bade på samme strender og spise på samme restauranter. Men det er ikke disse kosmetiske endringene som (ca. 26 millioner svarte, 2,6 millioner fargede og 800 000 asiater) ønsker grunnleggende endringer som resulterer i at alle behandles likeverdige.

I 1956 vedtok The Congress Alliance FREEDOM CHARTER. Congress Alliance bestod av African National Congress (ANC), Coloured Peoples Congress, Congress of Democrats, South African Indian Congress (SAIC) og Congress of Trade Unions (SACTU). I dag har også National Union of Mineworkers (NUM), South African Youth Congress (SAYC), United Democratic Front (UDF) og Congress of South African Trade Unions (COSATU) gått sin fulle smitte til Freedom Charter. ANC bruker Freedom Charter som sin politiske plattform.

((En person én stemme er det viktigste kravet i Freedom Charter. Majoriteten, 85 prosent, ønsker å avskaffe ((Grand apartheid) Bantustanpolitikken begrenser den svarte befolkningens bevegelsesfrihet og dens rett til å eie jord i sitt eget land.

Bantustanene utgjør 13 prosent av Sør-Afrikas totale landområde. Jorda er utrolig karrig, og nesten umulig å dyrke. 80 prosent av befolkningen i bantustanområdene lever under det som anses som minimumsgrensen for å eksistere.

Ved a innfme bantustanord-
ningen hapet regimet 2'31 kunne
kontrollere den svarte arbeids-
kraften gjennom migrant-
industrien 0g som tjenere i de
hvites hjem. De svarte blir p23
denne maten betraktet som
fremmedarbeidere i sin eget
land.

Grunnpilaren i raseskille-
politikken har veert myndighe-
tenes strenge kontroll 0g
begrensninger av de svartes
bevegelsesfrihet innenfor det
((hvite Ser-Afrikam. Symbolet
p5 denne kontrollen er pass-
1912_1987

ANC

boka som alle svarte over 16 fir
ma beere p51 seg 0g kunne vise
fram til alle degnets tider. Ra-
sistregimetforsekteijuni1986
a vise den vestlige verden at
Ser-Afrika gnsket reformer.
Botha-regimet byttet ut den
forhatte passboka mcd nye
identitetskort. Virkeligheten
har vist at de nye identitetskor-
tene har neyaktig samme
funksjon som passbekene, de
har kun byttet navn.

Den hvite apartheidstaten
har i det siste slitt store sprek-
ker. Oliver R. Tambo, presi-
denten i ANC, beskriver det
slik: ((Ser-Afrika er som en
deende hest i kramper, 0g
dadssparkene vil veere meget
smertefullem Rasistregimet
vet at de ikke vil klare a opp-
rettholde apartheidstaten. De
forsaker derfor etter beste ev-
ne 51 gjgre overgangen til et
flertallsstyre sa smertefull som
mulig. De legger mye energi i 51
splitte den svarte befolkningen
ved 51 sette dem opp mot hver-
andre 0g gi noen fordeler
framfor andre. De bannlyser
organisasjoner, arrestercr per-
soner osv. osv., men det er hele
tida nye frihetskjemper som
tar over. Det er kun e'n vei den
serafrikanske majoriteten av
folket kan gfl _ framovcr til
friheten!

Heidi M. Hem

Apartheid: atskil-
leise avraser
pga. hudfarge.
Grand apartheid:
Bantustanpolitik-
ken, migrantar-
beidet, idem
titetskortet.

Namibia Am
 kas gimme kolo
 m
 1
 Denimemasjoi
 naledomstolem
 Haag og FN har
 fordgmtokkupai
 sjonen av Nami
 bia.
 Apartheidioveno
 gjelderogsfa for
 svarteiNamibm
 h 'd
 Apa rt el
 Ø O b.
 I N a mu Ia
 Namibia er den glemte kolonien i
 Afrika. Sar-Afrika okkuperer Namibia
 ved hjelp av 100 000 soldater og sine
 namibiske marionette nikkedukker.
 FN har gang p6 gang fordamt okkupa-
 sionen til ingen nytte.
 Namibia liggcr sm-vcst i Airi-
 ka. Dc! omtiattcr 824.295
 ka, hvor myc Ør mken. 1.21119
 dCI har ca. 1,4 miliioncr inn-
 byggcrc, pluss ca. 100 000 i
 cksil. ()mlrcm 93 proscm 21v
 bcfolkningcn cr svzme cllcr
 1mm NUMBER
 OF WES THE E N?GBSED
 fargedc. Namibia grenser i
 nord til Angola, i nord-ost til
 Zambia Øg Botswana Øg i 5m
 Øg Ø51 til Republikken Sor-
 Afrika.
 Namibia (Iidligerc Sor-Vcst
 Afrika) blc Ian som koloni av
 Tysklzmd i 1884 Øg hold! iil
 1915. 1 dcnnc Iidcn blc msc-
 skillcpolitikkcn Øg utbyitin-
 gen 21v nalurrcssumcnc
 innlcdct. Bctbikningcn hie
 splittct i 11 ctniske grupper
 som iiikk smrbchzmdling uIiim
 hudtiargc. Makten blc umvct
 med sicrk void. For ckscnmcl
 rcro-i'olkct drcpl i on ()ppstand
 mot rcgimct i 1904-1906. Un-
 der imrstc vcrdcnkrig okku-
 pcrtc bocrcnc i Sm-Afrika
 landct p21vcgncavSIorbriIan-
 nia, 50m fikk mandat av
 Folkcforbundcl til :1 513m dcl
 blc ca 80 000 fra Nama Øg Hc-
 til dolkels bcstw. Dcttc man-
 dalct ble opphcvct ved opprci-
 Iclscn av FN i 1966. Sor-Afri-
 ka ncklct 51 ox'crgi landm, Øg
 okkupasjoncn blc kjcm UiOV-
 ligy av FN i 1977 Øg av Den
 Internasjonalc domstolcn i
 Huugi 1971.
 ()mtrcm 33 proscm av Na-
 mibias landommdc. ch mcstc
 hulx'orkcn, blc iordclt pa dc 10
 omradcnc for warm som kal-
 lcs bantuslzms. Til dissc
 omrudcnc ska! opp mm 90
 prosent av bcfolkningen knyt-

tes, blant annet som utgangspunkt for arbeidstillatelse 0.1. Til sammenligning kontrollerer de ca. 5000 hvite farmerne 80 prosent av den dyrkbare jorda i produksjon av kveg og sau for eksport. Til systemet med bamustans er det knyttet et sett av ordninger som viderefører den økonomiske, sosiale og politiske undertrykkningen av de svarte. De hvite i Namibia har det i hovedsak godt, også i europeisk målestokk. De fargede har flere rettigheter i 51 drive handel og næringsvirksomhet, og er ikke underlagt slike tvangslover som de svarte. Svarte menn blir, så lenge de representerer arbeidskraft, tilbudt forhold de knapt kan leve under. De må bære 15116 elendige forhold. begrenset bevegelsesfrihet. hardt arbeid, savn av tiamilien og stadig mistenksomhet fra politi og soldater. De tyngste byrdene faller likevel på kvinnene som må ta ansvar for forgerger og oppdragelse av barn alene og under svært vanskelige forhold. Tilgangen på helsetjenester, skolebudsjetter, sosiale tjenester og de daglige forsyningene er klart dårligere enn for de hvite. Krigssituasjonen i nord setter befolkningen under et enormt press. Mange, særlig de unge, flykter under stor fare til at av nabolandene.

RN-

SWAPO

De hvites maktbruk og makt-overtak har vært stor i hele kolonitida. Lovverk, domstoler, politi og militærvesen er alt innrettet på å holde makten. South West African Peoples Organization, SWAPO, ble dannet i 1960 for å samle kreftene som kjempet mot herskeme. Arbeidet ble i starten drevet etter klare ikke-voldelige prinsipper, og alle tenkelige politiske og diplomatiske framsteg ble prøvd for å føre til en demokratisk utvikling i Namibia.

I 1966 fulgte SWAPO seg tvunget til å utvide motstandskampen ved å opprette en militærgren som bekjemper okkupasjonsmakten med gerilja-militære metoder: PLAN (Peoples Liberation Army of Namibia). På grunn av de politiske forholdene, og til tross for den militære opptrappingen, ble SWAPO i 1973 anerkjent av FNs Generalforsamling som den rettmessige representanten for folket i Namibia. SWAPO og deres meningsfeller har i mange år forsøkt forskjellige metoder for å oppnå en demokratisk utvikling og oppfyllelse av FNs krav om frie valg m.m. Forsøkene på å stifte fagforeninger har møtt hard og brutal motstand fra regjeringen.

For å unngå internasjonal oppmerksomhet om forholdene i Namibia har regjeringen i Sør-Afrika stengt landet for journalister og reportere. Den opposisjonelle pressen er sterkt begrenset og presset. Blant annet har avisa The Namibian:

... av svarte, som utad ble presentert som folkets egne organer. Gjentatte ganger har disse falt sammen når det ble klart at de ikke hadde støtte i befolkningen. Det har likevel lykkeseidanne en (midlertidig regjering) med fargede og namibian flere ganger blitt utsatt for sabotasje og trusler. Samtidig arrangerer myndighetene PR-turer for vennligstilte HEERingslivsfolk, politikere og presse. Sammen med statlige (informasjonskontorene) i mange land sprer disse et positivt syn på forholdene i Namibia.

Politisk har regjeringen i Sør-Afrika forsøkt et utall av metoder for å unngå en demo-

kratisk utvikling. De har
forsekt 2'1 danne organisasjo-
ssebun Mam f6 lea 59669
svarte middelklasse- 0g over-
klasserepresentamer. Denne
arbeider fullstendig p51 den
serafrikanske guvenorens 0g
regjeringens premisser, 0g har
ikke oppnaidd noen interna-
sjonal anerkjennelse.
Regjeringen i Ser-Afrika
har gjentatte ganger forhalt el-
ler trukket seg fra internasjo-
nale mater 0g konferanser
som skulle forsake 51 fremme
en demokratisk utvikling. I
1978 vedtok FNS sikkerhcts-
raid en resolusjon _ 435 _ om
frie, FN-komrollcrte valg 0g
selvstendighet for Namibia.
De har ogsii opprettet et eget
FN-institutt som skal forvalte
Namibias interesser pii FNs
vegne til en lovlig regjering er i
funksjon.

Siemar Hovland
l1973 ble SWAr
POanerkjemav
FNSGeneralfor-
samling som den
rettmessigereh
presentamenfor
folketiNamibiai
Botha-regimet
har lagt et nesten
fullstendig ((in;
formasjonslokio)
overNamibia.
Rasistregimet
hardanneten m-
terimregjering,
best\$endeav
svarte som er
kaptforz'31samar-
beide med Preto-
Ha.

Serafina
fra Namibia
F010: Oddvar 01.91101, Namibia/orenmg
Bare kom inn. Vacrsagod. Sc
her, bare sitt. Fra Europa?
Aha... Norge. Ved sidcn av
Finland? Jeg skal slakle ei h6-
nc. Har ansvarel for matlagin-
gen. Og 551 passer jcg p51 dc to
yngstc seskena mine. Farlig
rundt her. Ovamboland... ba-
re krig. Soldatcr. Bare en
kilometer herfra Iil Angola.
Massc landmincr. Farlig. Del
cr sorafricanskc offiscrer Og
soldater, leiesoldaler Og unge,
kriminelle namibiskc gutter
som Sm-Afrika har tan ut av
fcngslenc Og kledd pit en uni-
form. Farlig. De kommer til
kraalene V&re, edelegger,
voldtar Og - hvis de har lyst
_ dreper. Om natta er det livs-
farlig a g2": ut. De skyter vilt pa
alt 50m rarer seg.
Har du smakt omahango?
Det er maIen var. Del er en
korngret 50m vi dypper i plan-
tefett Og Spiser med fingrene.
Du skal ff; hzne ogsei. Du er
gjest. Men ikke drikk vannel.
Du vil f5 vondt i magen. Jeg Og
broren min henter ch hver et-
termiddag, nar sola ikke len-
ger sicker. Del er en vannhull
ca. Ire kilometer herfra. Vi
bucrer vannet i store spann Og
kar p51 hodet. Vannet er ikke
rem for kuene Og gcitene vi'ire
bruker vannhullet ong. Det er
snart ikke vannhull igjen. Det
har ikke regnet ordentlig pa
fem fir. Kornet visner, Og kue- i
ne er blitt magre. Men vi har i
det bra. Visulterikke.Enn51.
Skole? Jo, jeg har gem litt
pi en skole som CCN (Council
of Churches in Namibia) dri-
ver 61 stykke unna. Morsomt 2'1 3
komme sammen med andre pa
min alder. Laert bittelite grann
engelsk der, som du herer.
Men det er slitsomt fordi det er ;
5:3 lang veg 51 ga til skolen, Og
fordi det kommer i tillegg til
alt det andre jeg ma gjere hver 1
eneste dag. Jeg begynner klok-
ka fem om morgenen. Stelle
sesken, heme ved Og kvist,
baere vann, passe dyr, ha opp-
syn med korn Og grgnnsaker,
lage mat... J0, dagen gfir med.
Vanligvis har pappa ansvaret
for 23 passe dyr Og lage barn i
Namibia. Mens mamma har
alt det andre. Men akkurat nzi
me": pappa prewe 23 skaffe pen-
ger b1.a. til szikorn, Og
mammaen var har noen av v51-
re gamle a ta seg av.
Alder, sa du?

Jeg har vaert voksen lenge.
Jeg tror jeg er tolv fir.
Oddvar deren

Kvinner i

at mannssamfunn

Det er viktig å se undertrykkelsen av kvinnene i Sør-Afrika
og Namibia i et politisk perspektiv. Det hvite mindretallet
vil fortsette sin undertrykkende politikk så lenge det tjener
dem økonomisk. Kvinnekampen må ikke sees adskilt,
men som en del av frigjøringskampen.

Sør-Afrika og Namibia er

fortsatt tradisjonelle når det
gjelder kjønnsroller og like-
stilling. Rassistregimet vil
oppretholde undertrykkelsen
av kvinner og menn så lenge
det kan tjene det hvite mindre-
tallets økonomiske overlegen-
het. Den tradisjonelle
hakkeloven gjelder også i
Sør-Afrika og Namibia. Den
hvite mannen hakker på sin
hvite kone. Den hvite kvinnen
undertrykker sin svarte tjener.
Den svarte mannen lar sin for-
tvilelse gå ut over sin egen
kone og barn. Som svart kvin-
ne under apartheidlovene blir
hun fra barnsben av fortalt at
hun ingenting er verdt. Det er
derfor ganske forståelig at det
kan by på problemer (å stiftet på
krava)) som vi her i Vesten sier.
For å kunne forstå og eventu-
elt hjelpe våre svarte søstre er
det viktig at vi ser undertryk-
kelsen av kvinnene i Sør-Afri-
ka og Namibia i relasjon til
rassistregimets krampaktige
forsøk på å beholde sin makt.
Den harde undertrykkelsen
fra det hvite mindretallet har
gjort mange kvinner utrolig
sterke - en styrke vestlige
kvinner burde beundre.

Svært mange av kvinnene
som lever på landsbygda i de
saikalte bantustanene er alene
om det daglige strevet og an-
svaret med å skaffe det nød-
vendige til familien. Fordi
jorda i bantustanene er svært
karrig, blir mennene tvunget
til å reise til byen for å skaffe
seg arbeid. ((Migrantarbeidet
tar mannen min fra meg for-

_____ - ' _____
teller en kvinne. (deg må
kjempe for å klare arbeidet
med jorda mens du er bor-
ten)

I Sør-Afrika og Namibia
forventes det at en kvinne skal
gifte seg og få barn. Lydia
Komp er fagforeningsleder i
Transvaal-provinsen, og ems-
ker å utfordre dette tradisjo-
nelle kvinnesynet. Hun kan
fortelle at ((foreldrene våre var
på langt nær så ivrige på at vi
skulle få en utdanning, som at
vi skulle ((bli)) gift
Lydia begynte på skolen i
1954. Hun gikk på skolen i sju

Qr. Da hun var 16 startet hun i
sjette klasse samtidig 50m hun
gikk til konfirmasjonsforbe-
redelse. Det var vanlig 23 gjme
det pa den maten. Etter kon-
firmasjonen far en status som
((kvinnw. Lydias foreldre
gnsket 51 finne en mann til hen-
ne, 0g at hun skulle slutte pa
skolen. Men Lydia klarte 51
presse gjennom at hun skulle
ffi ta sjuende klasse ogsa. Etter
dette aret ble hun fra skolens
side anbefalt 23 fortsette til nes-
te klassetrinn, men Lydia
visste det var nyttcslgst \$1 prea-
ve fordi foreldrcnc ikke hadde
penger til :31 betale nedvendige
baker 0g utstyr hun Irengtc.
Ved ekteskapsinngaelse fo-
rekommer det at mannen
betaler lobola. Det er en sum
penger eller kveg som mannen
betaler til sine kommende svi-
gerforeldre som en slags
motytelse for datteren deres.
Lydia liker ikke lobola. Hun
sier det smaker av kjcap 0g salg
av mennesker. Kvinnen fiir lett
en slags tjenerrolle bade over-
for mannen hun gifter seg
med, 0g overfor hans familie.
Likevel forteller Lydia at
hun selv ncattopp har mottatt
lobola for sin eldste datter.
Hun er i en situasjon hvor hun
er nedt til del, sier hun. (deg
lever blam menneske som har
denne tradisjonen. De menne-
ne som gnsker \$1 gifte seg med
henne kan ikke akseptlere ((en
gavem, 0g at de ikke skal yte
lobolam

HeidiM. Hem/
Trude Nergaard

9

Rasistregimet
forsakeretter
beste evne\$n
spline den svarte
kvinne fra mann.
9. augustblir
feiretsom den
sarafrikanske
kvinnedagen.

-Q

M

Q)

V2

E

2K

0

:2

Q

N)

d

N

"D

De umenneskeli;
geforholdenei
bantustanene

tvinger mennene
til 5:) forlate fami-
liene sine.
Lobola 7 med-
gift, erentradi-
sjon som har
dype Hatter i fol-
ket. Idagtarflere
Øg Here kvinner
avstandfra den.

GroupAmasAc1
m HI imhatt m
Slslvfipori som
spllltm' don sveitr
Iv, ixriOlKHngUH
Apartheidiiovu
rmtvmgur kvmr
mum: Iii 5 aholdo
Lilwiokluskapol
Kvinner som
aleneforsargere

Under apartheidregimet finnes det
mange lover som til en hver tid skal
kontrollere de svarte. Motstanden mot
rasistregimet er stadig akende, \$6 politi
og militaere klarer ikke alltid 6 opprett-
holde ((lov og ordem).

Fora: Lars (imnxcl/I
lfaglge loven (Divorce Act, No
70 of 1979) skal (ibarnets bes-
te)) veers sentralt i en skilsmis-
se i Ser-Afrika. For de svarte
blir dent: meget sjelden realite-
ten. Ved skilsmisse er det faren
som automatisk fair foreldre-
retten til barnet. Moren fir
foreldreretten kun hvis bamet
er funksjonshemmet eller vel-
dig ung1,0gide fieste tilfeller
hvis barnet er en jeme. En bar-
ncfordelingssak i retten tar
ikke mer erm fire_seks mi-
nutter. Det er opp til foreldre-
ne \$1 avgjere hva slags
akonomisk stette som skal gis
Iil den som far foreidreretten.
Det kan by p23 problemer 51 fa
en afrikansk mann til 23 betale
bidrag. Nair en mann gifter seg
betaler av 0g til familie brude-
pris, lobola, til kvinnens
familie. Derfor blir kvinnen
0g dc barna hun feder mer e1-
ier mindre regnct som man-
nens ciendom. Disse skikkene
or i fcrd med 23 endres, spesielt
i byene. I en del Iilfeller ligger
ch kun økonomiske motiver
bak cn manns enske 0m 21 fei
forcldrcretten til bama. F&r
han t'oreldreretten, er han full-
stcndig fritatt for økonomisk
ansvar overfor kvinnen. Det er
cnklrcr for ham 51 ha deI lovli-
go ansx'arct 0g la bama mer
Cllcr mindre g2? for lut 0g kaldt
vann. Dctlc er nok el eksempel
p51 hvordan apartheidlovene
prover ii spline den store svar-
ts bcfolkningcn.

x
10

Group Areas Act, No 41 fra 1951, loven som bestemmer hvor mennesker med ulik hudfarge skal leve, Spiller en avgjerende rolle nfar en far kjemper for foreldreretten. Alle bus for svarte i SQR-Afrika er registrerte i mannens navn. Dersom en kvinne far foreldreretten ved domstolen Og hun ogsa fiir retten til huset, betyr det at mannen befinner seg nederst p21 boligsekerlista. Rasistlovene pabyr alle svarte 51 ha skriftlig tillatelse til :3 leve i byomr'cider. En kvinne fra landsbygda kan ikke fa tillatelse til 5 b0 i byen hvis mannen ikke har bolig. Derfor er det viktig for mannen 51 beholde huset, ikke bare for sin egen del, men ogsa hvis han skal ha mulighet til 51 gifte seg igjen Og leve sammen med den nye kona. P5 denne mfiten oppnair apartheid-staten 21 sette svarte menn opp mot svarte kvinner. Mange kvinner fortsetter 5 leve i ekteskapet trass i at det er uholdbart bade for herme Og barna.' Dersom hun ikke har vaert gift Og bodd i byen med tillatelse i 10 &r eller arbeidet lovlige 15 Qr, mister hun automatisk oppholdstillatelsen i byen ved en skilsmisse. Hun ma cla flytte til bantustainen som regimet sier hun tilherer. Utfra dette mener mange kvinner at det er bedre 231 holde ut i ekteskapet enn at hun, Og ikke minst bama, skal miste retten til Q be Og arbeide ibyen. Dersom en farget kvinne gifter seg med en som er klassifisert som svart, blir bamet de far klassifisert som svart, Og de ma alle b0 i et sakalt svart område. Dersom kvinnen skiller seg Og far foreldreretten til barnet, kan ikke barnet gai p23 en skole for fargede barn eller b0 i et omriide for fargede. Kvmnen, som er farget, kan heller ikke f3 hus i et svart Omrilde. Resultatet blir derfor at moren blir tvunget av systemet til 51 gi foreldreretten til faren. I 1986 innfgrte Botha en k0smetisk endring i Group Areas Act. Regimet tillater na mennesker med ulik hudfarge a gifte seg med hverandre. Del F010: IDAF er derfor opprettetcl s5kalte ((griisoner)) hvor blandingskeffolk kan b0. Del er i dag ogszi mulig for dem 23 b0 i silkalte hvite omrader hvis (16 bar pen-

ger nok til '21 kjcape seg ct hus
der.

Group Areas Act 0g mange
av dc andre rasistlovene sleir
r1231 sprekker. Kvinnen setter liv
0g hclse p5 spill 0g trosser
mange lover for 51 f& være sam-
men med mannen som en
familie i byen. Tusener av
barn 0g kvinner er blitt trans-
portert til ulike bantustan-
omriider hvor det i utgangs-
punktet er umulig \$1 overleve.
Nesten like mange klarer a rei-
se Iilbake til byen 0g leve et
ulovlig liv der. Dette medfrarer
konstant redsel for 5 bli opp-
daget, en evig rundgang for a
f& kjept el pass eller tinne en
arbeidsgiver som er villig til 51
anscltc en uten arbeidstillatel-
se.

Kvinner har veert - 0g er -
0g vil fortsette 231 være front-
figurcr i kampen for at frilt
Ser-Afrika.
HeidiM. Hem

11

BothaVregimet
forsakerii inn-
fme reformerfor
z?) lette pressetfra
Vesten.
Kvinnergfiri
fronten og bryter
rasistlovene.
Spesielti bvene
ermangegamle
skikkeriferd med
silendresi

AiIHHUiiHWELi
bVUFHHHLllH)i1(_1
ViiHskUlm
Kvnmmw tmsmri
iorhmim mot ii
low, i bvwm iilirri
oupholdsllligitul
8t)
Kvinner
som arbeidere
Kvinnene er de som er mest utsatt p6
arbeidsmarkedet. De er underbetalt og
har umenneskelig lung arbeidsdag.
Ofte er de fullstendig prisgitt sin hvite
((madam)) eller ((boss)).

Faro: IDA
De aller Heste svarte serafri-
kanske kvinncr er uten inn-
tcktsgivende arbeid. For
mange av disse er mangelen p51
inntekt et desperat problem.
P51 landsbygda er (let ofte fa
jobbmuligheter. I noen tilfel-
ler reiser kvinnene for 61 la-
nssongarbeid p51 de store famil-
jene. En gammel kvinne mm
har zlrbeidsl pil en slur Miidu-
slrilizu'mw mu ()ranjciirislale
kzm forlelle (LICIC om livet der:
((Vi 50v p11 Irbeidker i'ordi del
ikke var sengen. De! var ingen
sladder :1 vuske seg og ingen
dmj. De tilslut av de som 211'-
beidder her er kvinncr. Vi
kjemper man i CI lager som ligger
12

p51 farmen. Prisene er de sam-
me som i butikken. Vi tjener
mellom 48 og 53 Rand (ca. 200
Nkr), pr. måned. Da jeg opp-
daget det sa jeg: ((DeIC er
tyveri. Vi var lovet 60R (240
Nkrw.

De i'leste reiser til byen i
1151p om 51 f5 jobb der. For 51
gjør det mii man søker om
oppholdstillatelse. DeIC gjel-
der nemligvis bare den swim:
delen av befolkningen. A M
oppholdstillatelse er som regel
smut vurskelig. Det bestrer i
en lung, uimotståelig vandring
fra kontor til kontor, ofte uten
:11 det fm'er til noe result.
chrt mange svarte oppholder
seg derfor ulovlig i byen. P0-
litiet har imidlertid blitt stren-
gere med å håndheve disse
reglene. De som ansetter folk
uten Oppholdstillatelse risikerer
beter.

De vanligste arbeidsplassen-
ne for svarte serafrikanske
kvinner er arbeid i fabrikker,
særlig innenfor næringsmiddel-
og tekstilindustrien, rengjø-
ring av slette bygninger og
naturligvis privat rengjøring
og annet husarbeid. En del
prever lykken som selvstendig i
næringsdrivende. De starter

kan hende en bar hjemme i
kjekkenet eller stua. Eller de
selger andre varer som f.eks.
handarbeid. Noen priaver fa
forserge seg ved hjelp av pro- ,
stitusjon. Men disse formene
for egen naeringsvirksomhet
gir gjerne bade svzcrct usikker
Øg liten inmekct.
Mange av kvinnene som ar-
bcider i byene har blitt nedt til
(\$1 forlate sine barn. Del er nes-
ten umulig a finne ct sled 51 b0
i byene, Øg enda vanskeligere
er dct for de som oppholder
seg ulovlig i byene. Del er gjer-
ne andre familiemedlemmer
som scr ctter barna. Moren ma
scndc 551 mye som mulig av
lonna Si hjem Iil familien.
Svacrl mange av kvinnene er
cnsligc forcldr. Andre er gift,
men oftc bidrar mcnnene lite
cller ingcnting Iil husholdnin-
gen.
For dc som jobber p23 fa-
brikkcr cller i rengjmingsby-
rfter finncs ch Visse regler for i

wmwxwxwimwam : V i

Foto: IDAF

f.eks. hvor lenge man skal arbeide, hvor lang pause man har krav på osv. Selv om disse reglene ofte praktiseres noksei tilfeldig hindrer de likevel de groveste formene for utnyttning av arbeidene. For dem som er hushjelpere kan sakn imidlertid stille seg litt annerledes. Det finnes f.eks. regler som regulerer arbeidsforholdet, og ingen til :51 overvåkne at de overholdes. Spesielt utsatt for utnyttning er selvsagt alle de som oppholder seg i byen ulovlig, og som arbeidsgiveren kan true med 51 sende hjem. Hushjelpen starter arbeidet tidlig om morgenen, og kan der holdes på til sent på kvelden. Hvis de her i huset hvor de arbeider, mer de i mange tilfeller veers tilgjengelige og til disposisjon hele døgnet. De kan bli spurt om 51 passe barna om kvelden, lage te og gille eiere selv om det er fredagen der. Elda Mthulidi har to barn og arbeider hos en familie i byen. Hun forteller at hun tjener 65R (260 Nkr) pr. måned. ((h kan ikke spare noe av disse pengene fordi jeg sender \$51 mye jeg kan hjem. Min mor og mine barn klarer seg ikke uten det jeg sender, 51 det hender at de sulter Elda starter arbeidet kl. 7 om morgenen.

%

g

3

genen, og er ferdig kl. 20.30 om kvelden etter at familien har spist kveldsmat og hun har vasket opp. Elda sier: ((Jeg får ikke fri til 51 spise verken frokost eller lunsj, men må gjøre det samtidig som jeg lager eller serverer maten til de andre. Elda har fri hver torsdag og søndag etter lunsj. Dessuten har hun en frihelg i måneden. På torsdag gir hun på voksnopplazring for 2312ch seg 21 less, og på søndag går hun i kirke. Elda har tre uker ferie. Da reiser hun hjem til barna og familien sin.

He/le BerggraxLHansen

13

De svarte hus
hjelpene uter
noen form for ber
skyttelse som
arbeidere. De
fullstendig pris
gitt den hvite
fruer i huset
DC hvite farmere

neerirealiteten
avhengigeavde
svarte kvirmerie
som sesongar-
beidere.

Detstore gjeni
nombruddeti
kvinnersdelta-
gelse i frigjcai
ririgskampen.
((NEardu rererved
kvinnenesetter
duiganget
steinraw.
ProtesteriOranA
jefristatenallerew
de11973.

B&desvarte, far-
gede ogindiske
kvinmerorgami
serersegu
Kvinner i

fagforeningene
i Sar-Afrika

Fagforeningene vil komme til 6 spille en
meget viktig rolle i frigiariingskampen
fremover. Def blir derfor viktig at flest
mulig kvinner organiserer seg og
kiemper sammen med mennene for et
fritt, demokratisk og uavhengig
Sar-Afrika 09 Namibia.

Kvinnens kamp i Sar-Afrika
har en lang historic. Del store
gjcnnombruddcl kom 9. au-
gust 1956 da Federation of
South African Women

(FSAW) i samarbeid med
ANCs kvinnelige organiserte
den historiske marsjen til Pre-
toria. 20 000 kvinner, mange
av dem med barn p51 ryggen,
samlet seg utenfor Union Bul-
ding, haysetet for regimet, for
231 overlevere en protest til stats-
ministeren mot at passlovene
ble utvidet til ogsai 23 gjelde
kvinnene.

Kvinnene sang ((Strydom'),
you have struck the rock, you
have touched the womerm,
samtidig som de fire kvinnele-
derne Lillian Ngigi, Rahima
Moosa, Sophie Williams 0g
Helen Joseph, representamcr
for de ulike ((raSC))-gruppcnc,
marsjerte opp til konlorcl til
slalsminislern. De overlcvcrc-
tc Iuscvis av protester. Elter
30 minuttcrs slillhcl, sang
kvinnenc frihclsszmger, 0g de
kunnc forlalc plasscn i visshc;
ten 0m at dcltc var dc mcs1
fantastiske dcmonslrasjoncn i
kvinnekampens historic i SOF-
Afrika.

Allcrclc i 1913 organisenc
svarlc kvinner scg i Oranjcfri-
statcn for 231 protesters mot '5
mfmc bctalc hvcr maned for :51
b0 i CI spcsielt omrzide. Dette
starlet i dc urbane omrfidene,
men clter hvcr spredde pro-
tcstcne seg til provinsene.
Protestenc g3 scier, 0g myn-
dighetene mattetrekke til bake
det nye forslaget. I 1918bledet

organiserte kampanjer mot passlovene. Det var den mystif- Iede Bantu Women's League of South Africa som organiserte disse. Kampanjen var med p51 51 hegne den politiske bevisstheten hos de serafrikanske kvinnene.

Seinare organiserte ogsa indiske kvinner seg. De organiserte masskampanjer og streiker mot skatten og mime bclalc. De indiske kvinnene kom i sin Tid Til Sør-Afrika som billig arbeidskraft p51 tiar-mene. De begynte Tidlig 21 121 kampen opp mot slaveforholdene. Irgende kvinner tok ogsa tidlig opp kampen mot rasistregimet.

ANCs Women's League hadde p51 dcltc Tidspunktet Organiserer kvinner til kampen for nasjonal frigjøring. Ikkc far i april 1954, da Federation of South African Women (FSAW) ble stiftet, ble alle raser samlet i en organisasjon. Hovedmålet var å kjempe mot rasistisk og seksuell diskriminering. Stiftelsesmøte: samlet 146 kvinner fra hele Sør-Afrika. Disse representerte 230 500 serafrikanske kvinner. De diskuterte hvordan de kunne oppnå sosiale, økonomiske og politiske rettigheter, og hva de kunne bidra med for å vinne frihet for hele det sør-afrikanske folket. Mange av disse kvinnene organiserte seg senere i South African Congress of Trade Unions (SACTU), og ble ledende figurer i organisasjonen.

Veteranen blant kvinnene i SACTU, Ray Alexander, 521 i sin tale p51 stiftelsesmøtet: (iVier herforzifinnelgsninger p51 problemene som betyr seg: myc for 055, og for de vi representerte her p51 møtet. Vi kvinner har vist hvor viktig deres deltakelse har vært i stiftelsen av ANC, fagforeninger, i streiker og demonstrasjoner. De har spillt en viktig rolle i kampen mot raseskille. Våre kvinner motsatte seg de urettferdige rasistlovene og ble t'cnslct. Mange av dem var gifte kvinner, mens andre

_EM

hadde barn p51 ryggenm
P5 tross av alle protestene
ble passlovene for kvinncrinn-
fart. Protestene bare forlsat-
te, 0g kvinnene deltok p51 alle
nivaer i kampen mot rasistre-
gimet.

I 1979 ble alle svarte fag-
foreninger erklært legals.
Tallet pa fagorganiserte kvin-
ner taker for hver dag, 0g den
politiske bevisstheten er meget
hey. Kvinner 0g menn stair si-
de ved side 0g kjemper for et
fritt Seriafrika.

Samtidig fares det en kamp
innad i fagforeningene for a
endre tradisjonelle holdninger
til kvinner. I 1986 ble tre fag-
foreninger med stor kvinnean-
del slitt sammen til Food and
Allied Workers Union (FA-
WU). Dette var The Food and
Canning Workers Union,
Sweet Food and Allied Wor-
kers Union 0g African Foods
and Canning Workers Union.
Denne sammenslaingen var en
stor seier for samlingen om et
felles mal, nemlig eliminerin-
gen av rasistregimet.

SADWU _ South African
Domestic Workers Union er
den fagforeningen som orga-
niserer Hest kvinner.
Et fellestrekk for de fleste
kvinnelederte fagforenin-
gene, er at de r1221 organiserer
seg i paraplyorganisasjonen
COSATU, Congress of South
African Trade Unions. CO-
SATU er en ikke-rasistisk
organisasjon. Medlemstallet i
COSATU vokser raskt. Fra
450 000 ved starten i 1985 til
ca. 800 000 medlemmer i dag.
Motivasjonen for stiftelsen av
COSATU var (din fagforen-
ing, e'n nasjon. Sammmen er
vi sterkw. COSATU er i dag
en av de ledende organisasjo-
ner i kampen for 61 fritt
Ser-Afrika.

Av andre kvinnelederte
fagforeninger som er organi-
sert i COSATU, kan nevnes:
C0mmercial, Catering and A1-
lied Workes Union of South
Africa (CCAWUSA), Natio-
nal Union of Textile Workers
(NUTW)0g NationalEducaIi-
0n and Health Workers Union
(NEHAWU). Til sammen har
disse organisasjonene et med-
lemstall pa 170 000.

ICOSATU har kvinnene en
egen avdeling uavhengig av

F610: IDAF

hvilken fagforening de er til-
sluttet. Under parolen
((Women Workers Join the

Fight for a Living Wage)), har kvinnene reist følgende krav:

- ; en 12mm til a levc av for alle
- _ 40 timers uke uten reduksjon i lgnnen

H 1. mai, 21. mars 0g 16. juni som betalte fridager

- _ sikkerhet i arbeidet

- ingen skan

- _ seks mfmeders

skapspermisjon

- _ nei til hospits, bra husstandard nær arbeidsplassen

- reII til utdanning

De motiverer kampen 0g

organiseringen av kvinnene

med krav som er en selvfralge

svanger-

for kvinner i den vestlige verden. De sier:

((Kvinnelige arbeidere, ak-

kuratsom mannlige arbeidere,

Irenger en lemn som kan ga-

rantere Iak over hodet, ut-

danning, mat, klaer, transport

0g tid for dem selv 0g deres fa-

miliem.

Kvinner har spesielle grun-

ner til 5 organisere seg for 5 fa

gjennomfrart kravene. De 1e-

ver i 61 system der de ikke bare

er medlemmer av en under-

tryktnasjon,mer1 undertrykte

ogsfi som arbeidere 0g kvin-

ner.

Organiseringcn av kvinne-

ne er et krav cm at kvinners

egenskaper 0g deres bidrag til

kampen ska1 anerkjennes, Ias

alvorlig, at de skal secs 0g he-

res p.53 0g veers en inspirasjon i

kampen for et fritt Ser-Afri-

ka.

AMANDLA!

Monika Wikhaug Komane

1) Sirydom _ slatsminister i

Sar-Afrika 1' 1956.

15

Congress Of

South African

TradeUnions.

((Sammenervi

sterkeb)

((Kvinner kjemp

forenignndu

kan overIeve p511

Kultur som V&pen
Kultur som et kampmiddel
mot apartheid blir stadig oftere
tatt i bruk både innenfor
Sør-Afrika og Namibia og i
andre land. Dans, musikk og
teater er en viktig faktor i arbeidet
for 51 år, politisk og
og mobiliserer folk til i en felles
kamp.

Det finnes mange forskjellige
grupper. Grupper som viser
sin forakt mot systemet ved
hjelp av enkelte oppsett for
Masechaba

16
sang, dans og musikk og drama
er hovedingrediensene.
UDF (United Democratic
Front) har også et eget kultur-
skoleprogram med flere grupper
for ulike kulturelle aktiviteter,
Musical Action for Peoples
Power (MAPP) og South
African Musicians Association
(SAMA).

Barbra Masekela, sekretær
for ANCs kulturdepartement,
oppfordrer alle opprørte
Afrika

utilmodigt
men revende
lever dine barn
for at blive som floderne
der sagte glidende
hidsigt stremmende
bugter Sig mod have:

Afrika
dine børn lider nød
dine børn er døde
men pludselig rejser de sig
for at bygge friheden
og 36 sig selv som frie

Afrika
dine børn ligger ikke i de arme
ubehjælpelige i dine arme
kravler ikke
på din mave
eller finder Sig (slumme, Ix'sc)
i deres tid

dine børn har krænget ligegyl-
digheds
og fæjeligheds klædes af
Sig

dine børn sover ikke længe
sover ikke

venner av motstandskampen
til 51 år kulturboikotten av
Sør-Afrika på alvor. Barbra
understreker at kulturboikot-
ten må sees i sammenheng med
den nasjonale kampen for et
samlet, demokratisk og rase-
fritt Sør-Afrika.

Kulturboikotten er ingen ri-
gid og teoretisk sak. Den er et
praktisk hjelpemiddel i kam-
pen mot raseundertrykkelsen.

Heidi M. Hem

Afrika

dine barns stemmer

croderer som voldsomme
regnskyl
dc Iige-indhyllede bjerge
Øg som stormfloder
skaerer de Sig vej gennem dale
brusende Øg dunkende
for heftigt at favne dine mar-
ker
Afrika
i dag læger dine floder vore sar
dine marker yder os ly
Øg dine bjerge dæmper ikke Iy-
den
af krigemes rab
men huser det
kaster det rungende videre ud
rabet om retfard
Ilva Mackay
(Oversalt av Erik Stinus)

Aibmlirmcm m
Diextahuswg
bUin'Kimfviiw 15,
kdrwrm ESH'
Nmim

Albertina Sisulu

I 1983 ble hun valgt som en av tre presidenter i SQR-Afrikas største anti-apartheidorganisasjon, UDF. 27 år tidligere hadde hun gitt i spissen for de 20 000 kvinnene som demonstrerte mot de forhatte passlovene 9. august 1956.

For mange er Nonsikelelo

Albertina Sisulu selve symbolet på (16 svartes kamp for frihet i Sør-Afrika. Da hun som ung sykepleierstudent kom til Johannesburg på 40-tallet ble hun fort politisk aktiv, og var blant initiativtakerne til ANCs Women's

League og SO-Gras ledende kvinneorganisasjon FSAW.

Hun giftet seg med ANC-lederen Walter Sisulu, som i dag har sittet 24 år i fengsel for sitt anti-apartheidengasjement.

Albertina ble selv holdt i varetekt sammen med den 17 år

gamle sønnen Max under rettssaken mot hennes mann.

De fire andre barna har vært forfulgt for sin politiske aktivitet. Datteren Lindiwe sat i fengslet i nesten et år etter Soweto-opprøret i 1976. Journalisten og redaktøren Zwellakhe har sittet arrestert et utall ganger, og den yngste sønnen, Jungumzi, er tiltalt for mord og høyforræderi.

Selv ble Albertina Sisulu bannlyst etter lzslatelsen i 1963, og først 17 år senere fikk hun igjen tale offentlig.

Tross fengsling, husarrest, bannlysning og utallige rettsaker, har regimet ikke klart '21 knekke den 68 år gamle kvinnen. Fremdeles er hun 51 inne i motstandskampens første rekke.

Da Govan Mbeki nylig slapp ut etter 24 år i fengsel var det Albertina Sisulu som tok imot ham. Hun ønsket ham velkommen på vegne av det folk hun har kjempet for i hele KAMPEN

i X
X FORTSETTET!
X

sitt liv — Sør-Afrikas svarte flertall.

FELLESRADET FOR
DET SORUGE AFRIKA
HOVEDARR NORGES KRISTEUGE
UNGDOMSFORBUND

LANDSRADET mu N(msxi
UNGDOMSORGAMSASJONEH
Max flyktet seinere for :21 bli
medlem av ANC i eksil. Ogsa
Runar I. Malkenes
Biliihiiii/XHMJ'I
Imimx milwrmi '7?
iX'UHqHHHJ Midi:
U?Sm AHWM!
(3H0! WAN inlmw
IVSIUHM i M mirayi
iSOi Nrm:
memw
turmsmigiwr,
ilii'iliixfiimiulw'
ogiikiw'wm
Mwmpw Nkw'l
MdMiilrmiiimdww
Mi! (liiimvrwimir
Iisk Swir/iii'iiu:
17

- Politietogmi-
litaeretvoldtar
ungejenter.
7 Ungejemmer
oggutterblirkidi
nappetfordereta
ter& blipolitisk
indokirmerttil E1
angi sine egne
kamerater.

SWAPO Oppfor-
drernorske
kvinnertilhandi
ling.

En hilsen fra
Tonata Emvula i
SWAPO's kvinne-
seksion i Luanda

Tonata ansker a hilse Iil allc
norske kvinner, Og pa vcgnc av
Kvinnerfidet i SWAPO gnsker
hun velkommen alle bidrag
som kan resultere i ekte kunn-
skaper om forholdene i
Namibia.

Tonata understreker at det
ikke kan bli fred i Namibia far
landet har fem sin uavhengig-
het. Hun ransker at norske
kvinner mzi fa kunnskap Om
hva som skjer i Namibia, Og
deretter handle. Norske kvin-
ner kan handle ved :21 gi
humanitaer hjelp, men moi
ralsk støtte er ogsi viktig.

Det virker som om vestlige
massemedia behandler Nami-
bia som en fotnote til Ser-
Afrika, uttaler Tonata.
Namibia lider ikke bare under
apartheidlovene, men ogsai
under det & vaere okkupert av
Ser-Afrika. Det finnes for
eksempel ca. 200 utenlandske
journalister i Ser-Afrika. De
fa journalistene som fir tilla-
telse av den serafrikansk
regjering til 51 komme til Nami-
bia, blir vist rundt for :21 se det
serafrikanske myndighetcr
ensker at de skal se. Som ek-
18

sempel p51 hva de ikke fair se
eller here Om forteller Tonata:
Fra kl. 19.00 Og til neste mor-
gen, har folk i Namibia ikke
lov til :3 bevege seg utendgrs.
Dcrsom barnet ditt i lapel av
natta skulle bli syk, eller en
kvinne skal fade, kommer du
deg ingen steder pi grunn av
portforbudet. Barnel fair in-
gen legehjelp, Og kvinner mil
fade uten fedselsutstyr.

Namibiske kvinner opple-
ver dessuten stadig oftere 51 bli
utsatt for voldtekt. 40 present
av alle sivile saker som kom-
mer opp for retten er vold-
tektssaker. Etter markets
frambrudd kommer politiet til

landsbyer 0g tar med seg kvin-
ner ut i skogen, hvor de blir
voldtatt. Dersom en kvinne
anmelder voldtekten, har hun
smzi sjanser til 51 gi en beskri-
velse av mannen. Dene fordi
det var merkt 0g fordi kvinne-
ne som oftest ma ha bind for
Gynene. Del oppleves i Iillegg
som ironisk :31 meldc fra om
voldtekt til menn som muli-
gens var ncttopp dc som x'old-
10k deg kvcldcn i forvcicn.
Et annet grotesk eksempel
Tonata kan gi er, kidnapping
av unge namibiske jenter.
Svaert mange namibiskejenter
(0g gutter) bor p5 pensjonat-
skoler. I ferier, nar jentene
ikke har rfid til a reise hjem til
sine foreldre, skjer det stadig
oftere a1 jemer blir kidnappet
fra skoleomradet. De blir de- i
retter fen til militarleirer, 1'
hvor de blir utsatt for indok-
Irinering 0g hvor de ogsfi blir
hjernevasket til zijobbe for re-
gimet _ til 51 angi sitt eget folk.
12 _ 16 airs gamlejemer blir
ogsai tvangsmedisinert (injek-
sjoner) med Depo Provera, -
eI prevensjonsmiddel som ik-
ke lenger blir brukt i Norge. P51
denne maten tvinger rasistre-
gjeringsen dem til 51 prostituere
seg for politiet 0g militaeret.
Psi vegne av Kvinneraildet i
SWAPO gnsker Tonata 23 ut-
fordre norske kvinner 0g vest-
lige land til ii spre informasjon
ogtilfigi sin stmtetildet kjem-
pende folket i Namibia.
((Uten wire barn har vi imet
morgendagens landm
Heidi XVI. Hem

Vi er Iwalifiserte

_ Kvinnene er representert i alle grener av ANC _ Øng i Umkhonto we Sizwe _ viir milita-zre del, finnerdu kvinner i ledelsen. Ikke fordi de er kvinner, men fordi de er kvalifiserte!

Slik Oppsummerer Rachel

Celile kvinnes rolle i frigjøringsbevegelsen ANC.

29 år gamle Rachel tilhører selv den unge generasjonen i ANC. I likhet med mange andre svarte ungdommer ble hun politisk bevisst på slutten av 70-tallet. Hun deltok i motstandsarbeidet, og måtte flykte, bare 18 år gammel.

Vi treffer Rachel i Dar-es-Salaam, der hun arbeider for ANCs Radio Freedom. Rachel er sterkt opptatt av kvinnes rolle i anti-apartheid-kampen.

_ Kvinner som Albertina

Sisulu har alltid vært en stor inspirasjon for oss som vokste opp i apartheid i Sør-Afrika, sier Rachel.

Selv om kvinnene har spilt en aktiv rolle i ANC siden starten i 1912, ble ANCs Womens League først opprettet i 1948. Disse ANC-kvinnene kom til å spille en viktig rolle i en av Sør-Afrikas viktigste anti-apartheidorganisasjoner, FSAW _ Federation of South African Women. I 1954 ble Ida Ntswana valgt til FSAWs første president, senere ble Helen Joseph sekretær.

Organisasjonen hadde en tosidig målsetting. Den skulle kjempe for et apartheidfritt Sør-Afrika, men også for kvinnes rettigheter. Bare to år etter at FSAW ble startet beviste organisasjonen hvilken kraft Sør-Afrikas kvinners representanter. Regjeringen vedtok at de forhatte passlovene også skulle gjelde kvinner. Disse hadde den hvordan passene var blitt en viktig del av regimets undertrykking av mennene, og protestene.

9. august 1956 gikk deretter over 20 000 svarte kvinner gjennom Pretorias gater i 1310' test. Mange av kvinnene var kledd i ANCs sarte. mange og gul farge, andre i sine stammers tradisjonelle klær. Siden har datoen 9. august feires som Women's Day i Sør-Afrika.

Demonstrasjonen ble etterfulgt av en rekke aksjoner, og regjeringen svarte med vold, mord

Øg utallige arrestasjoner. Men
det skulle likevel la 11 5" far
regimet klarte 51 paivinge kvim
ne passloven. Da var frigje-
ringsbevegelsene ANC o
PAC for len'gsi bannlysi Øg
FSAW gait under jorda. Ser-
Afrikas svarte kvinner hadde
bevist sin styrke.

(IO

19

Kvinnemekampem

rm ikke seesatr

skin fra mot-

sandskampen,

mensom endel

avden.

Kvinnenemfa n?!

Ø95& bæere passr

baker

11954 ble Fede-

ration ofSouih

AfricanWomen

stifteti Kvinner

fraailedefireww

seneiideltok.

Kvmmw hm wIwH
sow HMIMMMLH
H3 m immquwrl
Wkkvdu akswm
motmsrshqu
mm

130/0 IDA F

7013p gjcnom 51mm or on
rckkc kx'inner blilt fcngslct,
torturcrl 0g drcpl fordi dc har
prolcslcrl mot apanhcid-rcgi-
met. foncller Rachel. Kvinn-
nc har dc1latt pa lik linjc i
kumpcn, 0g blin ulsatt for dc
sammc ()vcrgrepcnc.

l cngslcde kvinncr er oflc
mcr ulsatt cnn mcnn. De kan
bli scksuch misbrukl, 0g man-
go mm In med scg bama i
fcngscl. Hvu slugs oppx'cksl
far dissc bama, spar Rachel.

l,ikcx'cl fortsc1lcr kvin-
nenc kampcn. 1 dc Hcslc x'cl-
lykkcdc zlkasjoncnc pa 80-1211ch
hur kvinncnc sum scmrall.

Bussboikollcn, boikoltcn LIV
()K-kjcdcn 0g ikke minsl huy
Icic-aksjoncnc blc drcvct ax'
kvinncnc.

20

Disse aksjoncnc kom som CI
dircktc rcsullul av at kvinncnc
vcd inngzmg Iil XO-arcnc igjen
bcgymc :1 organiserc scg. Uni-
ch Womchs Organization
(0W0) blc slartct i Cape
T0wni1981,0g sammc ar lan-
scrtc FSAW, n21 under navnel
FEDSAW sin ((Frec Nelson
Mandelan-kampanje.

_ Samtidig leggc ANC i
cksil vckt pa :1 utdannc him-
nor inncnfor alle dclcr ax
yrckslivct, understrckcr Ra-
chel. Sc1v har hun en Ire-arig
journalist-L11danning bak scg.
- Vi prover 01133 a stimule-
rc mcnn til :1 ga inn i Iradisjo-
ncllc kVinnccyrkcr. El Sor-
Ah'ikzl ulcn diakriminering
skal ikke bare gjcldc I'asc. men
ogsa kjonn, znslutlcr Rachel.
WOMEN ARISE AND ACT!

. _ . m _ ga . . m -
_ m _ h . . . o . _ . . _ .

A lw-d-mn-nadu-u-u

,3

WE SIZWE

A I urgrerc Ha/x'orsen

Rmmr I. Ma/kenes

Frihetskiemper

i eksil

Beslumingen om å forlate sitt hjemland er en vanskelig avgjørelse. Til 51 begynne med vet en ikke hva livet i eksil har vært. Likevel blir vi tvunget til å forlate vårt kjære fedreland for å møte et uønsket liv i eksil. Selv om vi blir tvunget i eksil betyr ikke det at vi slutter å kjempe for et fritt Sør-Afrika. Tvert om, de fleste av oss organiserer seg i ANC og fortsetter kampen. Vi i ANCs kvinneutvalg informerer over hele verden om veirstilling under apartheid-regimet og om hvilken støtte vi trenger for å fortsette kampen for et fritt Sør-Afrika. I eksil skaffer vi oss kunnskaper og utdanning for å være med på oppbyggingen av et fritt Sør-Afrika.

I ANC deltar kvinnene på alle nivåer i organisasjonen. Spesielt kan jeg nevne kvinnene i militærfigyen i ANC (Umkhonto we Sizwe - nasjonens spyd). Disse kvinnene blir trent og deltar i geriljakrigen på lik linje med mennene. De forlanger slett ikke å bli behandlet som (damene i hæren. De aller fleste sørafrikanske kvinnene i eksil deltar i frigjøringsbevegelsen. Deres livssituasjon er svært forskjellig fra forholdene vi levde under i Sør-Afrika. Med unntak av Tanzania, som har tildelt ANC store landområder, er det vanskelig å finne et sted der det er så vanskelig. I afrikanske land kan det oppstå problemer mellom lokalbefolkningen og seg selv. De føler at vi er årsaken til deres problemer både politisk, økonomisk og sosialt. Derfor må vi vise tålmodighet og forståelse for deres situasjon og holdninger. Vi forsøker å informere lokalbefolkningen slik at de får forståelse for vår vanskelige situasjon.

Slik som situasjonen er i frontlinjestatene, med regel-
F010: IDAF

messige angrep fra rasistregimet i Sør-Afrika, forverrer det vår situasjon. Vi må stadig bylle boliger. For barna våre før disse flyttingene til trygghet og ustabilitet, og den eneste trøsten vi har er å se fram mot et fritt demokratisk Sør-Afrika, hvor våre barn har muligheten til å vokse opp i trygghet og harmoni. Vi bruker mye av vår tid til å lære

barna Om var kultur Og kamp,
slik at de har en mulighet til ii
felc at de er szrafrikanere Og
Irygt kan dra hjem.

En viktig del av kampen er ?1
delta i internasjonale konfe-
ranser. Hensiktcn er a utveksle
ideer om vfir frigggringskamp
Og V&rt liv i eksil. Som frihets-
kjempere Opplever vi mange
ydmykende situasjoner. Pa in-
ternasjonale flyplasser opple-
ver vi a matte forklare hvorfor
vi ikke har nasjonale pass. No-
en ganger blir ikke vaire reise-
dokumenter godkjent, Og vi
blir tvunget til a dra tilbake til
utgangspunktet med uforret-
let sak. Noen ganger feler vi at
det blir vist liten forstaelse for
var situasjon. Det som holder
motet oppe er all den ufor-
beholdne stmten fra nasjoner,
organisasjoner Og folk.

Livet i eksil er en daglig
kamp psykisk Og fysisk, Og bi-
drar til at vi aldri glemmer
hvorfor vi er i eksil. Det gir oss
en urokkelig tro pa framtida.

Jumaimah Mblaung, ANC

21

Aforlate hjemr
Iandel betyrikke
atenslutter5
kjempeforetfritt
Ser-Afrika,
Kvinnenedeitar
ogsei paliklinjei
den militaarefri-
Qizringskampen.
Et liv i eksil er in-
tetliviluksus,
menensituasjon
fullavustabilitet
og utrygghet.
lmemasjonal
stgtteerviktig for
5 holdetmotet
oppe og ethjel-
pemiddeliil 551
gjme lideisene
kortere,

l198bg1ikk 80
prosem ziv (iU
nmskukomum
mum; III mwm
av rasistmgmml
Norsk
apartheid politikk
I mars 1987 vcdtok Storlingct
((1.0v 0m ekonomisk boikotl
av Sm-Afriku 0g Namibian).
Lovcn kom ctter cl cnorml
press fra apartheid-motstan-
dcrc i Norgc, som i ilrlicr
haddc krcvd al rcgimcl i Sm-
Afrika skulle isolcres. E1 press
0g kullurcllc
SADCC, Sou-
thern African Development
Coordination Conference.
Viktig or 02; dcu smttcn som
gis til friggjwingsbcvcgclscnc
SWAPO 0g ANC.
l?cllcsrz'idcl for (101 smrlige
wkonomiske
samarbcid,
Norge bar eke bl?
standemilANC,
SWAPOogde
5&kaitefromiirip
statcricv
Norske bfitm kzm
fortsatt tmmprw
ten: OMB Iil Sm
Afrikasa iuriquea
de ikke opplysm
om busterrwml
S(JSSUHJUI Dam
store burikcrlicr
fikkeri er ikkn tam
med i bmkoli
i()W:H,
som blant annet rcsulterle i at
over 80 proscnl av norsk
kommuner gikk Iil boikotl av
seratirikanske produktcr i
1985.
Samtidig yter Norgc utvik-
lingsbisland Iil dc silkalte
t'rontlinjc stalenc. Mosambik,
Botswana 0g, iliunzania or ullc
blunt vfirc hovcdsumurbcid-
land. Norgc lcgger ogsii xickl
173 51510110 oppom dissc slalcrx
22
Atirika har pckt p21 at dcuc bi-
standsarbcidct er xiktig. men
:11 en grunnlcggcnde bcdring i
rcgioncn tiorutsctter at Ser-
Atirikas apartheid-rcgime
knckkes. Vim xiktigslc bidrag
i dcnc kzimpcn er en 10ml boi-
kott 21v apartheid-rcgimcl.
Boikouloxcn inncbzvrcr in-
gcn slik boikott. Norsk
hjomcstcinsbcdrifler cr gill
dispensusjon Iira lmcn, nljc
limklcx Iicmdclcs mod norsk
skip til
kligsmaskin.
setter den norsk stat Q handle
mcd bedriftcr som Ijener store

pcngcr pa apartheid-regimet.
apartheid-statens
Samtidig fort-
Norske myndigheter har
bade i Ørd Øg handling arbei-
dcl for CI apartheid-frilt
Sm-.Xfrika, men frcmdcles ser
dc! UI som om norske nzcrings-
inlcrcxscr bclyr mcr cnn cftiek-
lix c gunkxjoncr.
Runur 1. Malkenes

Praktisk

solidaritetsarbeid

Afrika ligger langt borte, men tross avstanden gis det p51 stadig flere steder i Norge na praktisk heomds slag til folket der.

I en rekke lokalsamfunn er det satt i gang aksjoner for 51 skaffe penger, klaer, medisiner og andre nzdvendige varer for flyktninger fra Ser-Afrika og Namibia som oppholder seg i nabolandene. Disse lokalaksjonene har bidratt til 21 eke den politiske interessen for Scar-Afrika-spersmiilet.

Varen 1985 fattet over 80 present av norske kommuner vedtak om boikott av Ser-Afrika. Dene lokale boikottarbeidet ga stmet til 10v om boikott av Ser-Afrika i 1987. I dag rettes ogsai aksjoner mot internasjonale selskaper som støtter apartheidregimet. Spesielt har aksjonene mot Shell fart stor oppslutning.

Enda flere skoler, forcnin ger, menigheter og fagorganiserter mi bli trukket med i praktiske arbeidsoppgaver og informasjons spredning.

Enkeltaksjoner er bra, men vedvarende solidaritetsarbeid er best. Fellesridet og Nambiaforcnningen har opprcttet lokallag flcre steder i landet. M&lsettingen er 5 bli en landsomfattende organisasjon, som ska! danne grunnlaget for solidaritetsarbeidet overfor det serlige Afrika i Norge.

FSA

Fellesraclet for
det sarlige Afrika
Fellesradet for det serlige
Afrika er den norske anti-
apartheid-organisasjonen. Si-
den stiftelsen i 1967 har Felles-
reidet stettet kampen mot hvitt
mindretallsstyre og kolonivel-
de i det serlige Afrika.
Mosambik og Angola vant
sin frihet fra portugisisk herre-
dgmme i 1975. Zimbabwe ble
fritt i 1980. Fremdeles består
apartheidsystemet i Sar-Afri-
ka, og nabolandet Namibia er
okkupert av serafrikanske
styrker.
Fellesradet støtter de nye
uavhengige statene gjennom
informasjonsspredning, poli-
tisk arbeid for 51 styrke norsk
uviklingshjelp til landene og
gjennom egne prosjekter. Like
viktig er støtten til frigjørings-
bevegelsen ANC i Sqr-Afrika
og SWAPO i Namibia.
Fellesrildet har 41 norske
organisasjoner som medlem-
mer. Disse favner over et vidt
politisk og kulturelt spekter. I
tillegg har Fellesradet indivi-
duelle medlemmer og en rekke
lokalavdelinger omkring i lan-
deI.

Namibiaforeningen

Den ferste Namibia-aksjonen i Elverum startet i 1980. Den ferte til dannelsen av Namibiaforeningen, som i dag driver:

_ praktisk/teoretisk solidaritetsarbeid rundt i Norge.

Beszker skoler, lag, foreninger o.a. med lysbilder, foredrag, videoer, fotoutstilling og hjelptilaksjoner

_ bistandsarbeid for namibiske flyktninger i Angola, Zambia og Kongo

- utdanning i form av skolestipend i England og Norge for namibiare

_ bruktbutikk i Namibiahuset.

Namibiaforeningen har bygd en videregeiende skole i Kongo av midler fra Utenriksdepartementet, Ungdomskampanjen og Operasjon Dagsverk.

Foreningen beskjeftiger 19 personer i Norge og Afrika.

En misjonaer talte til Hererofolket: ((SGk den himmelske rikdom fmst!))

Han laerte sine disipler a be. ((Bzy ditt hode og lukk gynew

F010: DMNA Photo

I dyp meditasjon ba Hererofolket om velsignelse fra himmelen. Nfir de apnel gynewe SQ de i forferdelse at deres land og buskap var stjzilet. ((Ikke fryk1,))beroliget misjonxren dem.

((D6FGS himmel er ikke av denne verdenm

Forklaringer
 og forkortelser
 Apartheid: atskillclsc 21v rascr
 p51 bakgrunn av hudfargc.
 Bantustan: avgrensct boomv
 r&dc, silkalt ((frigjorm i Sm-
 Afrika.
 Coloured: (fargct) blandings-
 rasc, bctegnelscn brukcs
 offentlig av SA myndighetc.
 Frigjmingsbcvcgclscn brukcr
 kun svart/hvit.
 Freedom Charter: dokumcnt
 som sikrcr demokratiskc ret-
 tigheter for alle i SA.
 Group Areas Act: lovcn som
 bcgrenser bcvegclscsfrihctcn
 for den svartc bcfolkningen.
 MK: Umkhonto we Sizwe: den
 veepnete flayen av ANC.
 Migrantarbeider: arbeider
 som jobber i et annet land enn
 sitt hjemland.
 Namibiaforeningen p51 Elve-
 rum: staneforening for
 SWAPO i Namibia.
 26
 ANC: African National Con-
 gross
 CCAWUSA: Commercial,
 Catering and Allied Workcrk
 Union of South Africa.
 CD: Congress of Dcmocratcs.
 COSATU: Congress of South
 African Trade Unions
 CPC: Coloured Pcoplck Con-
 gress
 FAWU: Food
 Workers Union.
 FCWU: The Food and Can-
 ning Workers Union.
 FN: Forcncdc Nasjoncr.
 FSA: Fcllesrfxdct for dct smli-
 ge Afrika.
 FSAW: Federation of South
 African Women.
 MAPP: Musical Action for
 Peoplck Power.
 NEHAWU: National Educa-
 tion and Health Workers
 Union.
 and Allied
 NUM: National Union of Mi-
 ncworkcrs.
 NUTW: National Union of
 Textile Workers.
 PLAN: P60131695 Liberation
 Army of Namibia.
 SACTU: South African Con-
 gress OfTrade Unions.
 SADWU: South African D0-
 mestic Workers Union.
 SAIC: South African Indian
 Congress.
 SAMA: South African Musi-
 cians Association.
 SAYC: South African Youth
 Congress.
 SFAWV: Sweet Food and Al-
 lied Workers Union.
 SWAPO: South West African

Peoples Organization.
UDF: United Democratic
Front.
UWO: United Women's Or-
ganization.

Litteraturliste

Fagbaker

ANDERSSON, Ulla-Gina

Sydafrika efter Soweto.

Malmd. Fdrfattarfbrlaget,
1984. 164 s.

BJORKSTEN, Ingmar

I Sydafrika w ett reporta-
ge. theborg, Svenska Dag-
bladet, 1983. 124 5.

BROWN, Lloyd W.

Women Writers in Black
Africa. Westport, Green-
wood, 1981. 204 5.

BURMAN, Sandra Og REY-
NOLDS, Pamela

Growing up in a Divided
Society. Johannesburg. 454 s.
COLE, Ernest

House of Boundage. Lon-
don, Penguin, 1968. 178 s.
(fotografier).

DIMBAZA 4 dddens hem-
11and. Bilder frz'in tv5ngsf6r-
flyttningamas Sydafrika.
Uppsala, Nordiske Afrikain-
stitutet, 1976. 75 s.

1 HARRISON, Nancy

Winnie Mandela _ Mother
of a Nation. London, Gol-
lancz, 1985. 1815.

HARSCH, Ernest

Sydafrika -_ Vit makt svart
revolt. Stockholm, Rbda rum-
met, 1985. 370 s.

KUZWAYO, Ellen

Call med Woman. London,
Women,s Press, 1985. 266 s.
Kvinna i Soweto. Stock-
holm, Ordfront, 1986. 239 s.
LAPCHICK, Richard E.

Oppression and Resitanee
- the Struggle of Women in
Southern Africa. London,
Greenwood, 1982. 197 s.

LELYVELD, Joseph

Move Your Shadow _
South Africa Black and Whi-
te.

LIPMAN, Beata

We Make Freedom - W0-
men in South Africa. London,
Pandora, 1984. 141 s.

LAWSON, Lesley

Working Women in South
Africa. Oxford 1986, 144 5.
Working Women. Preto-
ria, 143 s.

MANDELA, Winnie

En del av meg selv. Oslo,
Aschehoug, 1986. 201 5.
Part of My Soul. H.worth,
Penguin, 1985. 163 s.

MAKHOSIKAZI, Vukani

South African Women Spe-
ak, Birmingham, 266 s.

SOUTHERN AFRICA in the
19805. London, Allen, 1985.
327 L).

SYDAFRIKA. Stockholm,
Ordets makt, 1986. 48 5.

TWENTY 20th Century Women Writers. Oslo, Cappelen, 1985. 159 s.
 UNHEARD Words - _ W0- Caribbean and Latin America.
 Skjannlitteratur
 GORDIMER, Nadine
 16 noveller. Oslo, Gyldendal, 1984. 247 s.
 Bevareren. Oslo, Gyldendal, 1986. 284 s.
 Burgers datter. Oslo, Gyldendal, 1979. 370 s.
 Den senborgerlige verden. Oslo, Gyldendal, 1975. 114 s.
 Julis folk. Oslo, Bokklubben, 1984. 149 s.
 4 en lang rekke baker p5 engelsk.
 HEAD, Bessie
 Nfir himmelen marknar. Oslo, Samlaget, 1981. 202 S.
 JOUBERT, Elsa
 Poppie. London 1983. 359 s.
 MALIBONGWE - digte fra Sydafrika. Kvinner fra African National Congress. Kbenhavn, Mellomfolkeligt Samvirke, 1982. 128 s.
 UNWINDING threads 4
 Writing by Women in Africa. London, Heineman, 1983. 208 5. (African Writers Series).
 WICOMB, Zoe
 You Can't Get Lost in Cape Town. Virago 1987. 184 s.
 men and Literature in Africa, The Arab World, Asia, The

Mayibuyc...
Afrikas senncr Øg dmrcz Opgiv
aldrig hiibet
vorcs land
vorcs mor
vi fftr hcndc tilbage
I gflr
bcvmbnct med sten Øg beslut
somhcd
gav frihcdens stemmer genlyd
fra Soweto til Cape Flats
fra Gelvandale IiI Kwa Mashu
5er Øm Vorsterts handlangere
myrdede maend Øg barn
I dag
Afrikas scanner Øg detre
vcEd I hvilke viben vi behaveri
kampen
geveererne Øg sandheden
Mayibuye... sveerger vi
vores land
vores mor
viI vi vinde tilbage
Ilva Mac'kay
(Oversan av Erik Stinus)
28
F010:

1

1

APraktiske opplysninger til studiearbeid
Del gis offentlig stone til studievirki
somhet som arrangeres av eller i
samarbeid med godkjente studieforA
bund. FSA Fellesrådet for det sorlige
Afrika er medlem av Norges Freds
rziids Studieforbund. NFS
NFS er et av de mange sludiefor
bund som mottar statstilskudd for
silt studiearbeid. En studiering ulcn
lizerer ffir et administrasjonstilskudd
' kr.15; pr. (studiemme. En deltaker i
en studiering betaler bare kr. 4.- for
heftet ((Kvinner under apartheidm
mens heftet koster kr. 20.- i handelen.
Dette betyr at du som deltaker i en
studiering ffar 80% materialstottc.
Firstende?.

Om studieplanen

For 51% mes: mulig utbytte av heftet
(d(vinner under apartheid har vi
laget en studieplan. Denne ma lka
fglges slavisk. men vi vil anbefale at
gruppa følger opplegget i den rekke-
følgen det er satt opp. Vi har utarbeii
det planen for fem meter. Og v11 sterkt
anbefale at gruppen treffes 551 0er.
men det gar arm :3 nye seg med tre
sammenkomster.

M&lsetting

Planen er laget med Ianke pzi 23 fzi
leseren inn i at mer aktivt forhold til
stoffet. Studieplanen skal gi gruppe-
medlemmene mulighet til layering. til
5 skaffe seg kunnskaper. til '21 refleka
tere over egne meninger og holdnin-
ger og 111 bedre 51 forsta egne og
andres reaksjoner.

Studiering

Vi laerer best i fellesskap. i samvaer
og diskusjoner med andre kan vi
komme til nye erkjennclser. En studi-
ering er en liten gruppe mennesker
som kommer sammen for 5115 innsikt
iemncr som de har en felles interesse
i. Deltakerne snakker om stoffet og
diskuterer oppgavene/problemstil-
linger. Husk kajfepausen pe'i hvert
mate i studieringen. En studiering
skal ogsii veers mye hygge. Da l\$rer
man mer.

Sfudieringen vil bli godkient av

Norges Fredsr5ds Studieforbund

09 VII 15: utbetalt staffe, hvis den
følger disse minstekravene:

' Minsf 5 delfokere som hor

giennomfzrt hele tilfaket.

' Alle deltakere er minst 14 (Sr.

0 Tilfoketvoreri minst12

studietimer (d 45 minufTer)1

0 Tiltaket hor minsf 3 motedoger.

' Tihaket følger en plan.

Administrasjon

For at studieringen skal fungere best
mulig. er det lurt 51 vaere maye med de
praktiske forberedelsene helt fra star
ten. Man ma melde fra om studietilr
Iaket til NFS Keysergt. 1.0165 Oslo 1.
Tlf.: (02120 32 84. Man bestiller slur

dieheftet 1 FSA Lakkegata 19-21.
0187 Oslo 1. Tlf.: (021 19 12 02.
Dere mfi bli enige 0m fast motetid 0g
sled. Matene kan gjerne gai p23
0mgang hos deltakerne i ringen. Det
mil avtales en tidsramme for metene.
Pa motene 11151 det avkrysses fram-
mmeoversikt som dere fair Iilsendt
fra NFS. Det er 0gs\$ Norges Fredsv
rads Sludieforbund som sender
avregningen tilbake til ringen.
Lykke til med srua'iearbeider/
Helga Ger/ach Skda'en
Keywlql 1 mas osun
m mxmuwmrzu
F y/Ies u! for sludietiltaker starter
4 Melding om studietiltak
Lag 7 ,7 , Organisaswn
SIede! dev Mlakel I
sxasglennomlmes Fylke 77 7, 7
?N
fema1ovlullakel
Ledel tor (make! m
Amesse
Underskv m ,
nngmdr .um wmeaev
Stalssmen sendss
Acvesse 7
Bank Foslgrvolno 7 77
3
qudiemaleriell
Kommune 7
'Ml 1M1.-, '31'. 1W.
HUSK a1 kvluengun 101 mmeneuex skal sendes mn (1kke xopu
sammen med denne meldmgen tendeS'
0 SIudlepl-n
sam mnehmdev m om
m sum W was 099
mm" om skar meme
m, mg m aeve rm 913nm)! A bmka
V15 09 site 101 melon?
. xmmmg 1m sludvemalewu mws as e rm m malanawlgmm
F ylles u! erter at studietiltake! er ferdig
251:1;
Deltakeropplysninger:
Amall menn kvmner 111sammen 7
Anlall mmeumev
Antall moledager , ,
c
3
Frammmeoversikl
navn alum mewdmoev
'1/0/////

0?
ma dam
Dene sklema sendu m.
unds'skv ungrede119vs1ua19insvarlxg
NFS, Keysersgt. 1, 0165 Oslo 1
For NFS-bruk.
lokal admumslvaswn 777
malevleHslaHe , 7 7 7 ,7 , ,
ulbelan
samlel 513118 77 date / sugn 7
29

Forslag til mateplan,
sparsmcoal til diskusion

Mute I

lli'ori'or CI' LiCi Viklig i'ui mukl
lizixcriic i Sm Miikai mg Nun 1hi;1
:1lviholilcpunpurlhuidsixli1d"?
iiYlL ilill' dc :1 111m 11:1 111 (ch lilii'
iiliphcvcl?
Hui cr 11c xilxligxic iii'kcmid cnc
1111111111111111c ln'ukcr 1hr :1 ()pp
I'L'IliltHLic mxcxixlllclliiilliixixm '.
, l)ixk111crl1mnl;1ndclCi'iiiu 111113
mm :11 cu iiiixixix 111111x111111111111
EN 011 cu 1'ckkclu11d l 1c1'1icn.;1
l'ormitl oppmllmldc I'ilNLNix)
politikkcn i 501' Al'i'iku 11:;
Namibia.

C

, Hui slugs i ii'lxcmidlc 11:11' in Li
11101lendskzimpui?Hmnlzii xcr
dcrc pa Imik 1H HIPCii/Volki 1 iii
gioriIigsk'uiimuiiy ilxiilkc 11111
Iicler iiiincx 1101 cllex for 11 xkzipc
ibi'undriiigcr?

17

r

Mute ll

- Diskulcr hmrzdm dct cr x'ilxiig i'oi
rasisli'cgimu u xplillc xVui'lc lxx in
Her 0;: IHCIHI, Trckk gjcmc xilm'
mcnligningv med Norgc,
Fiiiiics dcl ibllcslrckk?
Nzir iilc11111c11c hlir 11'Lii1gc1 inn lil
lncnc for U xlxzii'ib xcg zii'hcid. 11111
M mimic hli igicii 0g (1: xcg 21V
linger (1g1lyrkcyjui'du. Hovcnlun
xxizircl i'ur ii11111ilici1 i'aiilcr pzi
l1cni1c. Dixkulu' hwrzdm Llcilc Ii
xplillci 11min (1:; in inner 0g 21 cr
x iklig for 111 r21xis1rcgimcl i'orlxzill
skul kimnc ()pprc11lioldcs.
llnmiuii xii'kc1'1((ir()up Areas
Act 111411110111hmrncnncskcr
11191111lik liiidi'zu'gc ska! Icvci. 0g
I11 ilkc xpcxiclic kiiiisckx'cnsr lizir
kiL'llliciuVCH11H'kViHIicr?

Mute III

KViHHCiLc i Namibia 0g Sm
Aliiiku cr ii'cdohbcli underinki:
x01111liithllixUmixj()lili()g mm
ui'hcidcr. il'i'ckk suiniiicnigningcr
11ml lxx'iimcncx xiiuasjon i Norgi.
l3r i0rxkjcllc11c i'umlamcmulu
cilcr cr LiCI siiukk om grudw
iinxkjcllm"?

7- Mango vil mcnc :11 del er spesielt
vikiig 0g kanskjc avgjrende for
irihctskamp at kvinnene deltar
i/gar i spisscn for frihetskampen.
Diskutcr dcltc. 0g hva det er
kvinnr spcsicll kan bidra med i
dcnnc kampcn.

Mute IV

- Bade i SWAPO 0g i ANC er det
cgnc kvinncscksjoner/grupper. De
kjcmpcr bade mot fasistregimet
mg for kvinncrs relligheter. Er det
vikiig - i an ckstremt pressel
situasjon v a kjempe for kvinners
rcitighclcr? Burde man heller
komentrere all Oppmerksomhet

Om motsiandskampen?

Mate V

7 Er vi som bor i Norge p51 noen

mate innblandet i det som skjer i

Namibia Og Sør-Afrika?

Trakk fram konkrete eksempler.

- Hvordan kan vi i Norge påvirke

situasjonen i Namibia Og Sør-

Afrika? Hva er solidaritetsarbeid i

praksis?

Helga Gerlach Skaavaen

30

